

Universiteit
Leiden
The Netherlands

De man van 1848 - Dirk Donker Curtius

Waardt, M.J. van de

Citation

Waardt, M. J. van de. (2019, April 3). *De man van 1848 - Dirk Donker Curtius*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/70880>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/70880>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/70880> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Waardt, M.J. van de

Title: De man van 1848 - Dirk Donker Curtius

Issue Date: 2019-04-03

DANKWOORD

Dit boek was niet tot stand gekomen zonder veel eerder onderzoek van anderen. Dat kan over vrijwel alle proefschriften gezegd worden, maar geldt des te meer voor deze dissertatie: voor een biografie over een persoon van wie nauwelijks een privéarchief bewaard is gebleven, ben je noodzakelijkerwijs schatplichtig aan vele anderen.

Met name voor Donkers persactiviteiten heb ik gesteund op bestaand materiaal. Het is ondoenlijk om alle periodieken uit Donkers actieve jaren te analyseren en op zijn mogelijke auteurschap te onderzoeken. Desalniettemin heb ik nog de nodige krantenpagina's doorgebladerd. Voor de moderne onderzoeker – en zeker de buitenpromovendus met een volledige baan – is het een zegen dat veel dagbladen via Delpher digitaal toegankelijk zijn gemaakt en dat bestudering in de avonden en weekenden mogelijk is. Dat geldt overigens net zo goed voor de gedigitaliseerde Handelingen van de Staten-Generaal.

Dankbaar ben ik Mieke Langenberg-Tissot van Patot, die haar scriptie over Dirk Donker Curtius uit 1980 met mij deelde. Haar studie heeft mij voor wat betreft het naspeuren van bronnenmateriaal op enkele nieuwe zijpaden gewezen.

Hoewel contrair aan de Leidse traditie, wil ik toch een speciaal woord van dank richten aan mijn promotor Henk te Velde. Toen ik in oktober 2012 mijn voorstel aan hem presenteerde, gaf hij mij direct het vertrouwen dat dit onderzoek tot een proefschrift zou kunnen leiden. In de afgelopen jaren heeft hij altijd de grote lijnen van het onderzoek nauwgezet in het oog gehouden. Ik dank hem voor het waardevolle commentaar op de vele concepthoofdstukken dat hij, hoeveel teksten ik ook stuurde, altijd vlot gaf.

Ook voor het vertrouwen dat Jeroen van Zanten in deze biografie stelde, ben ik zeer erkentelijk. Ondanks dat hij direct enthousiast was over het onderwerp van mijn onderzoek, moest ik hem bij onze eerste ontmoeting toch teleurstellen dat ik niet die doorgewinterde historicus was die alle verloren gewaande archieven kon opsporen. Ik hoop dat deze bestuurskundige en politicoloog de hooggespannen verwachtingen toch enigszins waar heeft

kunnen maken. Voor zijn bereidheid op te treden als copromotor, zijn niet-aflatende enthousiasme en zijn gedegen commentaar ben ik hem zeer dankbaar.

Ook dank ik de even hartelijke als kritische leden van de promovendi-groep-Te Velde voor op- en aanmerkingen op de hoofdstukken die ik de afgelopen jaren heb gepresenteerd. De regelmatige bijeenkomsten, die veelal net zo gezellig als inhoudelijk verdiepend waren, zijn voor een buitenpromovendus een goede manier om binding met de academische gemeenschap te houden.

Zijne Majesteit de Koning ben ik zeer erkentelijk voor het verlenen van toegang tot het Koninklijk Huisarchief. De heer en mevrouw d'Engelbronner te Nijkerk dank ik hartelijk voor de toegang tot de familiebescheiden. Ook gaat mijn dank uit naar Hans Verbeek voor zijn rondleiding door en behulpzaamheid bij het bestuderen van het familiearchief-Schimmelpenninck te Diepenheim. De heer Bierens de Haan ben ik erkentelijk vanwege de toestemming die hij namens de Stichting Familie De Kempenaer gaf voor toegang tot de papieren van J.M. de Kempenaer.

Marc Beerens en Rianne Savenije van Uitgeverij Vantilt dank ik voor hun enthousiasme en hun bereidheid dit boek uit te geven. Ook ben ik dank verschuldigd aan de promotiecommissie, bestaande uit prof.dr. Remieg Aerts, prof.dr. Joop van den Berg, prof.dr. Jeroen Duindam, dr. Maartje Janse en prof.dr. Niek van Sas, voor het lezen van mijn manuscript en hun kritische blik. Hun opmerkingen hebben ervoor gezorgd dat de belangrijkste conclusies van het boek in de laatste fase aan scherpte wonnen.

Last but not least ben ik Peter en Jill Donker Curtius bijzonder dankbaar voor hun hartelijke ontvangst in Londen en de vrijheid die ze me gaven onbeperkt te grasduinen in hun koffer met familiepapieren. Ook de ontvangst in Driebergen bij de hele familie, waar ik het tweede, nooit uitgegeven deel van Boudewijn Donker Curtius' *Legaat van Gillis Blasius Stern* kon overhandigen, was bijzonder genoeglijk.

Ten slotte dank ik familie, vrienden en collega's die ik de afgelopen jaren vermoeid heb met die voor velen onbekende negentiende-eeuwer over wie ik zo nodig een boek moest schrijven. Ik hoop dat het voorliggende resultaat bewijst dat ook de negentiende eeuw spannende geschiedenis oplevert.

Mathijs van de Waardt
Leiden, januari 2019